

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет соціології і права

Кафедра теорії та практики управління

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ
УВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Виконала:

Студентка курсу групи АМ-42м

Кулачковська О. Б.

Керівник:

проф., доктор наук з держ.управління

Чукут С.А.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Довідка про країну.....	4
2. Історія розробки та впровадження електронного урядування.....	9
3. Трансформаційні процеси в електронному урядуванні Великобританії. Новий стратегічний план впровадження електронного урядування.....	13
4. Законодавча база електронного урядування Великобританії.....	15
5. Система органів відповідальних за електронне урядування.....	18
6. Уніфікований урядовий портал надання електронних послуг GOV.UK як новий етап розвитку електронного урядування	21
7. Електронна демократія у Великобританії.....	24
Висновки.....	26
Список використаних джерел.....	28

ВСТУП

Інформаційне суспільство визначається як ступінь в розвитку сучасної цивілізації, що характеризується збільшенням ролі інформації і знань в житті суспільства, зростанням долі інформаційних продуктів і послуг у валовому внутрішньому продукті, створенням глобального інформаційного простору, який забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їх доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення їхніх соціальних і особистісних потреб в інформаційних продуктах і послугах. Інформаційне суспільство базується на інформаційних технологіях, «інтелектуальних» комп'ютерах, автоматизації та роботизації всіх сфер і галузей економіки та управління, єдиної найновішої інтегрованої системі зв'язку. Це забезпечує кожній особі доступ до будь-якої інформації і знань та зумовлює радикальні зміни в усій системі суспільних відносин [7]. Інформаційні технології вже давно є невід'ємною частиною повсякденного життя людей. Вони значною мірою спрощують, координуючи, пришвидшуючи отримання тих чи інших послуг, полегшуючи доступ до потрібної інформації. Уряд – той орган, котрий визначає загальну стратегію розвитку країни, формулює основні нормативні обмеження, провадить міжнародну та внутрішню політику, регулює багато аспектів життя людей. Тому абсолютно беззаперечним є той факт, що на сьогодні уряд не може функціонувати без широкомасштабного використання у своїй діяльності інформаційних технологій. Електронне урядування – відповідь на потреби сучасного суспільства, сучасної політики, сучасної економіки, сучасної судової системи. В Україні система електронного урядування знаходиться ще н етапі зародження. Для становлення ефективної системи електронного урядування обов'язковим є дослідження досвіду країн, які вже пройшли свій шлях у цій сфері. На мою думку, Великобританія є одним з найкращих світових прикладів впровадження електронного уряду.

1. Довідка про країну

Географічне положення та основні відомості про країну. Офіційна назва — Об'єднане Королівство Великобританії та Північної Ірландії. Вона є острівною країною, що знаходиться на північному заході Європи. Під її контролем залишаються 14 колоніальних і залежних територій з населенням близько 6 млн. осіб. За адміністративно-територіальним поділом до складу Великобританії входять 4 історико-географічні області: Англія (45 графств і особлива адміністративна одиниця — Великий Лондон); Уельс (8 графств), Північна Ірландія (26 округів), Шотландія (12 областей), острів Мен і Нормандські острови — самостійні адміністративні одиниці. Її терени — найбільший у Європі острів Великобританія та північно-східна частина острова Ірландія, а також багато невеликих островів, що оточують острів Великобританію з півночі, північного заходу, заходу і півдня. Великобританії належить також значний сектор Північного моря, де вона видобуває нафту і природний газ. На суходолі межує лише з Ірландською Республікою (Ірландією). Найближчими сусідами Великобританії на материковій частині Європи є Франція та Бельгія. Загалом географічне положення Великобританії нині можна оцінити як сприятливе для її соціально-економічного розвитку і встановлення контактів з іншими країнами. Особливо покращилося воно після спорудження транспортного тунелю з материкової частини Європи.

Територія — 242,5 тис. км². Столиця — Лондон (з передмістями — 6,9 млн. жителів). Офіційна мова — англійська. Релігія — англіканство, поширені також пресвітеріанство й католицизм. Грошова одиниця — фунт стерлінгів (1ф.с.= 100 пенсам).

Великобританія — парламентська монархія. Глава держави — королева. Державний законодавчий орган — парламент, що складається з палати лордів і палати громад. Уряд формується лідером партії, яка отримала на виборах більшість або найбільшу кількість місць у палаті громад.

Найвпливовіші політичні партії: Консервативна партія, Лейбористська і Ліберально-демократична. Найбільші профспілкові об'єднання: Британський

конгрес тред-юніонів, Шотландський конгрес тред-юніонів, Уельський конгрес тред-юніонів.

Населення. У Великобританії проживають 58,29 млн. осіб (1996 р.). Англійці складають 80% від усього населення, шотландці, ірландці, уельські — 15%, вихідці з країн Співдружності — 5%. Понад 4/5 населення живе в містах, що охоплюють 11% території. У Кардіффі (столиця Уельсу) — 279 тис. жителів, в Единбурзі (столиця Шотландії) — 438 тис., у Белфасті (столиця Північної Ірландії) — 284 тис.

У сільській місцевості мешкають не тільки зайняті в сільському господарстві, а й мігранти, які щоденно виїжджають на роботу до міст. Фермери зазвичай живуть окремо від поселень. Їхні будинки розташовані серед земельних угідь. Осібно стоять і житла (зазвичай замки) великих землевласників (лендлордів).

Як і в інших країнах регіону, у Великобританії низька народжуваність на тлі значної тривалості життя, тому для країни є характерним так зване старіння нації. Зайнятість населення свідчить про високий рівень ринкових відносин у країні. Найманою працею охоплено 93% працюючих, з-поміж яких дрібна буржуазія становить близько 17%.

Господарство. Великобританія — високорозвинена індустріальна держава, яка посідає одне з провідних місць у світі за обсягом промислового виробництва й затрат на наукові дослідження та розробки. Частка промисловості в структурі ВВП (1991 р.) — 21%, сільського, лісового і рибного господарства — 1,8, послуг — 70,2%.

Промисловість дає майже 90% експорту. Відповідно до загальної для світового господарства тенденції зменшилася питома вага інвестицій у старі, традиційні галузі, такі як видобування вугілля, металообробка, текстильна і харчова промисловість. Рівночасно зріс обсяг інвестицій у передові та наукомісткі галузі — верстатобудівну, електротехнічну, авіаційну, електронну. Бурхливо розвиваються видобуток нафти і газу на шельфі Північного моря.

Рівень видобування нафти 1991 р. склав 91,3 млн. т., газу — 55,2 млрд. м³, виробництво електроенергії — 301,2 млрд. кВт. (діють 14 АЕС).

Основні центри чорної металургії зосереджені у прибережних районах, де споруджено спеціалізовані причали великотоннажних рудовозів: у Сканторпі (поблизу естуарію Хамбер), Південному Уельсі, Шотландії. У центральній частині країни зберіг своє значення район Шеффілда з його виробництвом високоякісних сталей. Виплавка кольорових металів тяжіє до портів, куди довозиться сировина. Алюміній виробляється на заводах побіля ГЕС Шотландії, але основну продукцію дають нові великі заводи в Лінмуті на північному сході та в Холіхеді на острові Англсі. Вторинний метал виробляють поблизу споживачів у великих машинобудівних районах: Західному Мідленді, Великому Лондоні й Ланкаширі. Машинобудування розосереджене по країні й типове для міст різної величини, але кожна його галузь прив'язана до певних районів і центрів. Так, верстатобудуванням вирізняються Ковентрі, Лестер, Бірмінгем; приладобудуванням — Великий Лондон з його потужною науковою базою і кваліфікованими кадрами, а також Бірмінгем. Текстильне машинобудування — в текстильних районах: Ланкаширі, Йоркширі та Східному Мідленді. Важке машинобудування тяжіє до металургійних баз на північному сході Англії та у Клайдсайді. Найбільший центр електротехнічної та електронної промисловості — Великий Лондон. У виробництві автомобілів перед ведуть Бірмінгем, Ковентрі, Великий Лондон, Літон і Оксфорд. Авіаракетна промисловість характерна для півдня і центру країни — у Брістолі, навколо Великого Лондона, у Східному Мідленді (Дербі — виробництво авіадвигунів) і Західному Мідленді. Найбільші центри суднобудування — Клайдсайд і північний схід Англії, а також Біркенхед, Барроуін-Фернесс, Белфаст. Головні райони хімічної промисловості: південний схід, де у Великому Лондоні чимало підприємств тонкої хімії, особливо фармацевтичної, а у Фолі — велика нафтохімія; Ланкашир із Чеширом, де зосереджено значну частину хімії країни, і нафтохімічний вузол Стенлоу — Каррінгтона; північний схід Англії з комплексом виробництв органічної та неорганічної хімії

Біллінгема — Уїлтона - Тіспорта; Середня Шотландія з нафтохімією Грейнджмута; Південний Уельс із Севернсайдом, вузол нафтохімічних та інших виробництв у Хамберсайді біля Іммінгема. Загалом нафтохімія тяжіє до портових міст, куди надходить нафта; мінеральні добрива виробляють на південному сході та в Йоркширі. Основна частина бавовняної промисловості сконцентрована в Ланкаширі, вовняної — в Йоркширі, трикотажної — у Східному Мідленді, лляної — в Північній Ірландії.

Сільське господарство Великобританії — одне із найпродуктивніших і наймеханізованіших у світі. В ньому зайнято близько 2,1% самодіяльного населення. У країні 241 тис. фермерських господарств. Загальна оброблювана площа — 11,9 млн. га. Обсяги виробництва таких продуктів, як зерно, яловичина, свинина, м'ясо птиці, яйця, молоко тощо, відповідають потребам або перевищують їх. У 1991 р. вироблено (млн. т.): зерна — 23, м'яса — 2,5, молока — 14,1. Поголів'я (млн., 1991 р.): великої рогатої худоби — 11,9, овець — 43,6, свиней 7,6, птиці — 94,6. Загальний рівень самозабезпеченості сільськогосподарськими продуктами помірного клімату зріс із 62% в 1974—1976 рр. до 82% 1990 р.

Транспорт. У 1991 р. вантажообіг склав: залізничний транспорт — 15,36 млрд., автомобільний — 417,3 млрд. т/км. У морських портах Великобританії було оброблено 493 млн. т вантажів. Цивільна авіація перевезла 55,7 млн. пасажирів і 20,1 млрд. т/км. вантажів. Торговий флот мав 785 суден (загальний тоннаж — 14,8 млн. бр.-реч. т.), автопарк — 24,5 млн. машин (у тому числі 20,3 млн. легкових автомобілів). Лондон і Ліверпуль — головні експортні порти країни. Великі спеціалізовані порти: нафтоналивні — Мілфорд — Гейвен (близько 45 млн. т.), Саутгемгтон (23 млн. т.), Іммінгем (понад 20 млн. т.), а з приймання великотоннажних рудовозів — Порт-Толбот і Редкар.

Зовнішньоекономічні зв'язки. Найбільші торгові партнери Великобританії — ФРН, США, Франція, Нідерланди. На країни ЄС припадає до 50% британського експорту та імпорту. Загальний обсяг експорту 1991 р. склав 103,4 млрд. ф. ст., імпорту — 113,7 млрд. ф. ст. Країна експортує автомобілі,

літаки, судна, хімічні продукти, текстильні вироби, імпортує продовольство, корми, метали, ліс.

ВНП з розрахунку на душу населення складає 9031 ф. ст. (1991 р.). Безробіття — 2,72 млн. осіб (9,6% працездатного населення, липень 1992 р.). Середня тривалість життя чоловіків — 73, жінок — 78 років. У 1989 р. 60% сімей володіли окремими будинками, 67% мали автомашини, 98% — телевізор, 68% — відеомагнітофон, 87% — телефон, 21% — персональний комп'ютер. Робочий тиждень триває 35—40 годин. Освіта й медичне обслуговування безплатні (хоч є і приватний сектор). Понад 20 млн. осіб щорічно проводять відпустку за кордоном.

Серед найбільших університетів Великобританії — найстаріші Оксфордський (заснований 1167 р.) і Кембриджський (заснований 1209 р.), а також Лондонський, Единбурзький та ін.

Великобританії належить одне з провідних місць у світі за насиченістю пресою. В середньому троє з чотирьох англійців читають центральні або місцеві газети. Тут виходить до 160 щоденних і недільних газет, 1300 щотижневих і 7,5 тис. інших періодичних видань. Найбільші видання (за тиражем) — «Ньюс оф зе уолд» (4807 тис. примірників) і «Сан» (3693 тис.). Радіомовлення й телебачення ведеться в основному двома великими загальнонаціональними організаціями: Британською радіомовною корпорацією (Бі-Бі-Сі) та Організацією незалежного радіомовлення (Ай-Бі-Ей). Є також декілька дрібних радіокомпаній, які здійснюють мовлення на окремі райони країни. Телепередачі ведуть Бі-Бі-Сі та 16 приватних телекомпаній, що належать до Ай-Бі-Ей (2 загальнонаціональні та 10 регіональних програм). [8]

Отже, Великобританія - країна досить велика, з широкими можливостями використання власних коштів. На даному етапі цей аспект досить добре позначається на галузі електронного урядування.

2. Історія розробки та впровадження електронного урядування

Доволі високий рівень життя ставить Великобританію на одну з найвищих сходинок у галузі розвитку електронного урядування у 2005 р., проте країна з часом втрачає лідерство і в 2008 році вже посідає 25-те місце. Причиною такої зміни передусім стає трансформація вже створених та працюючих веб-порталів до єдиної системи, що деяким чином справляє негативний вплив протягом перших 2-х років запровадження такої системи. На даний час ситуація стабілізувалась і Великобританія посідає восьме місце щодо впровадження системи електронного управління на світовій арені.

Враховуючи стрімке впровадження електронного уряду та складне політичне тло цього процесу, не дивно, що за останні десять років британська програма електронного уряду зазнала значних змін з багатьма коригуваннями курсу, що не завжди своєчасно відображали політичні зміни, проте забезпечували населення електронною системою надання державних послуг і розвиток інформаційного суспільства країни в цілому. [4]

Історія електронного урядування Великобританії:

- У жовтні 1994 р. був створений перший урядовий портал
- У листопаді 1996 р. уряд публікує the «Government Direct» Green Paper - зелену книгу, що розкриває можливості використання новітніх технологій для управління країною та співпраці з громадянами та бізнесом.
- У жовтні 1997 р. прем'єр-міністр встановлює ставку 25 % відносно 2002 р. стосовно роботи уряду шляхом впровадження новітніх технологій.
- У лютому 1998 р. департамент новітніх технологій при прем'єр-міністрові опублікував 'Electronic Government: Information Technologies and the Citizen' (Електронний уряд: інформаційні технології та громадяни), що вказує на можливості вдосконалення урядом надання публічних сервісів.
- У 1999 р. Опубліковано Modernising Government Action Plan (нормативний акт щодо модернізації урядового плану), що включає 62 настанови стосовно подальшої діяльності новосформованого електронного уряду.

- У вересні 2000 р. Британська громада виступає з ініціативою щодо впровадження новітніх технологій, вдосконалення електронного врядування, сприяння розвитку Інтернет-технологій Україні та інших дій уряду до 2005 р.
- У грудні 2000 р. створено портал UKonline.gov.uk/citizen. Портал був заснований як єдине вікно послуг для громадян та бізнесу.
- У грудні 2001 р. опубліковані основні принципи електронної політики E-Policy Principles.
- У листопаді 2002 р. оприлюднюється National Strategy for Local e-Government.
- У листопаді 2003 р. відкривається портал для бізнесу та бізнес-сервісів BusinessLink.gov.uk
- У квітні 2004 р. опублікований нормативний акт щодо основних пріоритетів розвитку електронного врядування на місцевому рівні Priority Outcomes for Local e-Government.
- У квітні 2005 р. опублікована нова стратегія Digital Strategy.
- У листопаді 2005 р. новий електронний уряд працює за стратегією 'Transformational Government - Enabled by Technology'.

Стратегія розвитку інформаційного суспільства та електронного врядування (strategic objectives and 'Transformational Government -Enabled by Technology') пов'язана з використанням новітніх підходів щодо залучення громадян до цього процесу. Остаточно дана стратегія була впроваджена у вигляді 'Transformational Government Implementation Plan', опублікованого 29 березня 2006 р. Даний документ мав детальний план дій на наступний рік. Його основою було запровадження новітнього більш якісного впровадження публічних послуг та полісів, що дійсно позначалося на повсякденному житті громадян та підприємств: питання персоналізації, надання кращих, якісніших послуг у сфері здоров'я, освіти та пенсійного забезпечення; вдосконалення економічних та інших полісів країни. Загалом метою стало зобов'язання країни щодо надання громадянам та бізнесу права вибору щодо виду отримання послуг та оцінювання їх якості, персоналізації послуг. Така можливість вибору забезпечувалася шляхом залучення нових методів загального надання послуг,

адже частина їх була трансформована у приватну сферу. Також важливим був позитивний результат скорочення платної частини послуг, які під час трансформації до електронного уряду цілком переходили на безоплатну основу. Публічні діячі мали кращі інструменти для проведення своєї роботи і, як результат, користувачі почали отримувати кращі послуги. Почався процес електронної демократії. Стратегічний план "Transformational Government – Enabled by Technology" визначає чіткі терміни виконання основних положень, що задекларовані на 2007 - 2011 рр. Протягом цих років існує бізнес-зміни, що мають бути трансформовані в чистий механізм публічних сервісів, сконцентрованих на громадянах та бізнесі, а також трансформовані для підтримки нової системи розподілених сервісів. [10]

3. Трансформаційні процеси в електронному урядуванні Великобританії.

Новий стратегічний план впровадження електронного урядування.

Система електронного урядування в Великобританії функціонує вже досить довгий час. Останні зміни в неї були внесені у 2013 році. Вони базувались на Урядовій цифровій стратегії (The Government Digital Strategy December 2013).

Цифрова стратегія уряду визначає, як уряд буде перебудувати свої цифрові послуги, щоб зробити їх настільки простими і зручними, щоб всі ті, хто може використовувати їх, воліли робити це. Ця стратегія, таким чином, визначає, що уряд стане цифровим.

Вважається, що послуги по переходу до цифрового урядування дозволять заощаджувати від 1,7 до 1,8 млрд фунтів стерлінгів на рік. Стратегія буде здійснюватися за рахунок наступних заходів:

- Поліпшення відомчого цифрового лідерства: Усі відділи будуть надавати всі можливі транзакційні послуги з більш ніж 100 000 операцій щороку. Всі нові або перероблені транзакційні послуги будуть надаватися квітня 2014 у відповідності до нового цифрового стандарту обслуговування.
- Розробка цифрових можливостей для усієї цивільної служби: Усім відділам гарантується, що вони мають достатній рівень цифрових можливостей на місці роботи, в тому числі спеціальні навички. Кабінет міністрів буде підтримувати налагодження цифрового інформаційного зв'язку між відділами.
- Завершення переходу до GOV.UK: Корпоративна звітна діяльність всіх 24 міністерських департаментів буде відбуватися на GOV.UK з березня 2013 року.
- Збільшення числа людей, які використовують цифрові послуги: Відділи будуть підвищувати обізнаність користувачів про свої цифрові послуги, щоб більше людей знало і використовувало їх, і шукало шляхи, щоб використовувати стимул для заохочення цифровий прийняття.

- Забезпечення надання послуг людям, які рідко абоніколи не були онлайн. Важливо, щоб ніхто не залишився поза цифровим рухом. Відділи будуть досліджувати і розуміти потреби людей, які не можуть використовувати цифрові послуги. Уряд буде надавати необхідну підтримку для цих людей у використанні цифрових послуг.
- Розширення кола тих, хто надає цифрові послуги, включаючи більше малих і середніх підприємств. Кабінет міністрів буде пропонувати більш компактні та легкі процесори, як можна ближчі до передової практики в промисловості, як дозволяють нормативні вимоги.
- Створення загальних технологічних платформ для цифрових послуг: Кабінет міністрів введе визначення та поставку нових загальних технологічних платформ, якості основи для нового покоління цифрових послуг.
- Подолання зайвих законодавчих бар'єрів: Кабінет міністрів буде працювати з департаментами з метою внесення поправок в законодавство, які подолають необґрунтовані перешкоди на шляху до розвитку процесу надання прямих, зручних цифрових послуг.
- Базові рішення щодо послуг з надання точної і своєчасної управлінської інформації: Відділи будуть надавати послідовний набір інформації щодо управління, як це визначено Кабінетом міністрів.
- Поліпшення роботи уряду шляхом залучення політиків до спілкування з людьми: відділи будуть заохочувати політиків та їх команди використовувати більш широкий спектр цифрових інструментів спілкування і консультування людей, як у Великобританії, так і за кордоном.
- Співпраця з партнерами по державних, приватних і добровільних секторах, щоб допомогти більшій кількості людей виходити в інтернет: відділи будуть робити цифрове включення в усі відповідні стратегії і програми, а також співпрацювати з організаціями приватного та третього сектору, щоб усунути бар'єри на шляху використання Інтернету, чи то з причин відсутності навичок, мотивації, доступу або недовіри.

- Допомога стороннім організаціям забезпечувати нові послуги та широкий доступ інформації для своїх власних користувачів, відкривши урядові дані та транзакції: відомства будуть проводити крок-роботу урядового виявлення з GDS, щоб зрозуміти потреби користувачів послуг, що надаються за межами GOV.UK, і те, що API-інтерфейси і відкриті стандарти можуть знадобитися, щоб підтримати їх; і GDS будуть проводити дослідно-конструкторські роботи по GOV.UK щоб зробити всю інформацію, що міститься на цьому порталі легкодоступною. [3]

4. Законодавча база електронного урядування Великобританії

Законодавча база для надання електронних послуг у Великобританії базується на таких основних документах як «План дій з електронного урядування» сформульований Європарламентом, Урядова цифрова стратегія (The Government Digital Strategy December 2013). Звичайно, що однією «Стратегією» все не обмежилось. Великобританія за останні 15 років дуже розвинула свою нормативно-правову базу у сфері електронного урядування. Було затверджено багато вузькопрофільних документів таких як:

- Data Protection Act (1998). Закон про захист даних 1998 отримав королівське затвердження у липні 1998 року і набув чинності 1 березня 2000. Він встановлює правила, якими повинні керуватися організації, що накопичують особисті дані та інформацію, яку відносять до паперових та електронних записів. Ці правила є

обов'язковими для всіх організацій, які збирають або обробляють

персональні дані, в суспільстві, а також приватних

і державних секторів. Закон містить вісім принципів

захисту даних, які твердять, що всі дані повинні бути: опрацьовано справедливо і законно; одержуватись і використовуватись тільки для визначених і законних цілей адекватної ненадмірно, точною, і за необхідністю; зберігатись недовше, ніж це необхідно; оброблені відповідно до прав індивіда; зберігатись в безпечному місці; і передаватися тільки до органів, які забезпечують належний захист.

- Freedom of Information Act (2000). Закон про свободу інформації. Він і одержав королівське погодження 30 листопада 2000 і повністю набув чинності 1 січня 2005. Він затверджує чіткі законні права будьякого члена суспільства мати доступ до інформації, що стосується органів державної влади, разом з сильним режимом контролю. Законодавство поширюється на широкий спектр державних органів, у тому числі парламент, урядові установи, місцеві органи уряду та інші установи Англії, Північної Ірландії та Уельсу. Шотландія має свій специфічний закон про

свободу інформації від 2002 року, який передбачає розкриття інформації, що знаходиться у шотландських органів державної влади.

- Electronic Communications Act (2000). Закон про електронний зв'язок від 2000 року створює правову основу для використання електронних підписів в державному і приватному секторах. Покликаний допомогти зміцненню довіри до електронних повідомлень, створивши правову основу для електронної комерції в приватному і державному секторах.
- Electronic Signatures Regulations (2002). Закон про правила електронних підписів від 2002, який реалізує законодавство Великої Британії Європейську директиву про основу законодавства Співтовариства щодо електронних підписів (1999/93 / EC).
- Electronic Commerce Regulations (2002). Постанова про електронну комерцію від 2002 року переносить законодавство Великої Британії більшість положень про електронні Директиви торгівлі ЄС (2000/31 / EC) та про деякі правові аспекти послуг для інформаційного суспільства, а також електронної комерції зокрема, на внутрішньому ринку.
- The Electronic Commerce (EC Directive) (Extension) (No. 2) Regulations (2003). Це додаткове регулювання для того щоб забезпечити, застосування правил електронної комерції відповідно до поправок законодавства, які були внесені щодо авторського права та нормативних актів, що стосуються прав від 2003 року.
- Communications Act (2003). Це додаткове регулювання для забезпечення того, щоб правила електронної комерції застосовувались до поправок, які були про авторське право та нормативних актів. Це відноситься до положення про електронну комерцію і про авторське право.
- Privacy and Electronic Communications (EC Directive) Regulations (2003). Перенесення нової нормативної бази ЄС з електронних комунікацій. (Директива ЄС) 2003 (про здійснення директиви електронної приватності від 11 грудня 2003 року).
- Digital Economy Act (2010). Закон стосується он-лайн порушення

авторських прав. Він створює систему, яка націлена на забезпечення простоти відстеження та покарання постійних порушників, а після як мінімум одного року дозволяють ввести «технічні заходи», щоб знизити якість, або потенційно припинити підключення до Інтернету цих порушників. Крім того, він створює новий екс-судовий процес для обробки звернень.

- Public Contracts Regulations (2006). Постанова про регулювання громадських договорів. Використання електронних засобів у процесі державних закупівель регулюється державними контрактами, 2006 року (Законодавчий акт 2006 №5), який набрав чинності 31 січня 2006 року, реалізує Європейську директиву 2004/18/ЄС від 31 березня 2004. Забезпечує координацію процедур розподілу державних замовлень, контрактів комунального водопостачання та комунальних послуг. Правила поширюються в Англії, Уельсі та Північній Ірландії. Відповідного законодавства Шотландії ці аспекти містяться в постановах про регулювання контрактів з громадськістю (2006)
- Re-use of Public Sector Information Regulations (2005). Постанова про повторне використання інформації громадського сектору від 2005 року, яка набула чинності 1 липня 2005 року, реалізує в законодавстві Великої Британії Європейську Директиву 2003/98/ЄС від 17 листопада 2003 про повторне використання інформації громадського сектору (Директива PSI). [3]

5. Система органів відповідальних за електронне урядування

Електронне урядування у Великобританії здійснюється за досить складною, на відміну від української, схемою, де задіяні різні департаменти, кожен з яких виконує свою функцію. Очолює систему електронного врядування CabinetOffice, співпрацює з членами CIOCouncil, який насамперед регламентує діяльність новоспроектваного електронного уряду.

Cabinet Office є політично відповідальним перед урядом за впровадження реформи та модернізації політики електронного врядування у Великобританії. Cabinet Office - державний департамент, який виконує функцію підтримки уряду щодо створення програми реформи. Основною його особливістю є те, що CabinetOffice сьогодні - це ядро уряду, що співпрацює з усіма департаментами та забезпечує якісне виконання стратегічного плану, відповідальний за створення нових полісів щодо електронного врядування, має право регулювати, координувати та змінювати план дій департаментів стосовно питань власних повноважень. TransformationalGovernmentGroup - підрозділ CabinetOffice, що безпосередньо працює над розкладом та порядком дій, управлінням програм електронного врядування та ІТ стратегій, політикою країни у сфері електронного врядування.

CIOCouncil- заснований у 2005 р. та очолений власним урядом, що складається з 30 членів (а саме 30 ChiefInformationOfficers (CIOs), призначених центральним урядом країни, місцевими радами та публічним сектором (наприклад такими, як PoliceandtheNationalHealthService). Проводить збори протягом, принаймні, трьох повних робочих днів на рік та головує у TransformationalGovernmentGroup щодо питань нових ІТ-технологій з 2005 р. Його другорядною метою є пропаганда ролі головних інформаційних спеціалістів (ChiefInformationOfficers (CIOs)) та підвищення ставки державних ІТ проектів.

TransformationalGovernmentGroup головує під час координації трансформацій нового уряду, розвитку та ефективної роботи його

департаментів і є відповідальним за визначення та впровадження кращих практичних результатів по країні.

TransformationalGovernmentGroupтакож є відповідальним за провадження та виконання, оперування роботою основних елементів національної інфраструктури електронного уряду (наприклад Direct.gov.uk та GovernmentGateway транзакційний урядовий портал). Центральні державні департаменти, підрозділи та агентства. Підтримка здійснюється TransformationalGovernmentGroup.

TheDeliveryCouncil, підрозділ CabinetOfficeзабезпечує перехресний аналіз та забезпечення робочих департаментів спільною інформацією. Підтримку та координацію отримує від TransformationalGovernmentstrategy, проте тільки стосовно головних дій.

ChiefTechnologyOfficer (CTO) Councilтрансформує ідеї з публічного сектору до внутрішньоурядового з метою розвитку, модернізації, використання, розподілу, досягнення результатів, ефективного використання ІТ-ресурсів. Розробляє програму технологічного розвитку та виконання, стандартів надання послуг та перевірки якості, забезпечує трансформаційне державне виконання плану, як, наприклад, перехресна державна архітектурна модель.

CommonInfrastructureGroup (CIG) працює в рамках стратегії трансформаційного уряду, спрямована на перегляд існуючих елементів загальної технічної інфраструктури та розробки загальних технологічних вимог.

OfficeofGovernmentCommerce (OGC) – казначейський департамент, орієнтований на вимірювання фінансових результатів впровадження плану, визначення стану його подальшого виконання, економічної доцільності, питань подальшого розвитку економічно-фінансових дій електронного уряду, що будуть відбуватися шляхом електронного врядування. Також забезпечує всі департаменти, з якими співпрацює, інформацією для складання їх кошторисів, щодо новітніх впроваджень, можливості ІТ-змін. Надає аналітичні звіти, огляди, критику стосовно життєвого циклу проектів та їх виконання,

досягнення успіху та його економічного ефекту. Відповідальний та координуючий орган виконання діяльності департаментів щодо програми ефективності уряду. Співпрацює з National Audit Office (NAO) Аудит здійснюється за допомогою National Audit Office (NAO), що є незалежним органом, який працює від імені парламенту, надає звіти парламенту щодо доцільності виділення коштів на ту чи іншу програму, звіти щодо використання коштів, адекватності аналітичної роботи Office of Government Commerce (OGC).

Протягом кількох останніх років звітували уряду стосовно доцільності ІТ програм, витрат на їх впровадження. Державні витрати на eGovernment оцінюються Public Accounts Committee (PAC), що є фінансовим департаментом House of Commons. Також займалися оцінкою ІТ проектів та програм.

Захист інформації здійснюється Information Commissioner. Це незалежна владна структура, спрямована на захист прав на використання інформації, її захист, можливість використання. Вона звітує безпосередньо парламенту. [10]

6. Уніфікований урядовий портал надання електронних послуг

GOV.UK як новий етап розвитку електронного урядування

Основне гасло Уряду інформаційного століття: «Ми будемо використовувати нову технологію, щоб задовольнити потреби громадян і бізнесу, не плетучись у хвості технічного прогресу.» Відповідно до цього гасла уряд Великобританії фокусує свою увагу на наданні послуг для громадян на державному та місцевому рівнях. Всі потреби громадян в електронних послугах можуть бути задоволені через електронний урядовий портал Gov.uk.

Важливість діяльності цього portalу важко переоцінити. Навіть у Стратегії цифрового розвитку Великобританії від грудня 2013 року окремим пунктом виділяється «завершення переходу до Gov.uk: корпоративна звітна діяльність всіх

24 міністерських департаментів буде відбудуватися на GOV.UK з березня 2013 року».

Gov.uk – перша уніфікована британська платформа електронного урядування.

Gov.uk містить посилання на сервіси як загальнодержавних так і місцевих урядових департаментів, організацій та служб, діяльність яких безпосередньо стосується щоденного життя як громадян Великобританії так і її резидентів. Даний електронний портал дозволяє надавати близько 1500 видів різноманітних електронних послуг.

Уряд Великобританії забезпечив максимальний доступ людей до ресурсу надання електронних послуг і на державному і на місцевому рівнях. Будь-який користувач мережі інтернет може зайти на урядовий портал Gov.uk в зручний для нього час і отримати необхідну електронну послугу, або інформацію про неї та її законодавче забезпечення.

Практичну всю інформацію про урядову діяльність можна отримати через Gov.uk. Інформація, котра розміщена безпосередньо на сайті стуються таких сфер як:

- Пільги (Включає в себе податкові пільги, нарахування та отримання)

- Народження, смерть, шлюб і догляд за дітьми (Виховання, цивільні партнерства, розлучення і довіреність)
- Бізнес та зайнятість (Інструменти і податки для бізнесу)
- Громадянство і проживання у Великобританії (Голосування, участь у житті громади, життя у Великобританії, міжнародні проекти)
- Злочин, справедливість і закон (Юридичні процеси, суди і поліція)
- Люди з обмеженими фізичними можливостями (Включає в себе осіб, які здійснюють догляд, права, пільги та Закон про рівність)
- Водіння і транспорт (Включає в себе транспортний податок, видання водійських посвідчень)
- Освіта та навчання (Включає в себе студентські кредити та премії)
- Наймання людей (Включає в себе оплату праці, трудові договори та найм) [6]
- Навколишнє середовище та сільська місцевість (Включає в себе пожежну безпеку, переробку сміття та заходи з охорони природи)
- Все для дому та місцеві послуги (Власне житло або оренда житла та надання відповідних послуг)
- Гроші і податки (Включає в себе заборгованості та виплати)
- Паспорти, подорожі та життя за кордоном (Включає в себе відновлення та видання паспортів та дорожні поради)
- Візи та імміграція (Візи, притулки та спонсорство)
- Робітники, робочі місця і пенсії (Включає в себе відпустки та сервіси з пошуку роботи)

Крім вищезгаданих розділів, можна ознайомитись з інформацією про:

- те як працює уряд;
- діяльність міністерств та відомств;
- закордонну політику, пов'язану з конкретними країнами;
- діяльність уряду;
- закони, законопроекти та інші публікації уряду;
- анонсування подій та заходів

За інформаційним наповненням також можна слідкувати через соціальні мережі та різоманітні блоги привязані до порталу.

Окрім того інформація надається як відповідь на запити користувачів, котрі можуть в будь-який зручний для них час подати його в електронній формі.

7. Електронна демократія у Великобританії

Відомий активіст і розробник концепції е-демократії, Стивен Кліфт дає таке визначення Е-демократії: "Е-демократія означає використання інформаційних і комунікаційних технологій і стратегій демократичними акторами (урядами, обраними посадовцями, медіа, політичними організаціями, громадянами/виборцями) в середині політичних і управлінських процесів місцевих спільнот, націй та на міжнародному рівні. Для багатьох е-демократія передбачає більшу та активнішу участь, посилену Інтернетом, мобільними комунікаціями та іншими технологіями в сучасній представницькій демократії, так само як через більшу участь у або пряму форму залучення громадян для вирішення суспільних питань". Великобританія як країна історично демократична виявила потребу в електронній демократії раніше, ніж в електронному врядуванні. Працює проект під назвою "E-democracy National Project" (Національний проект з електронної демократії) [e-democracy.org/uk]. Основним моментом цієї програми є залучення громадської думки щодо діяльності уряду. На даний момент активно працює у формі форумів. Як частина місцевої електронної демократії національний проект базується на дискусійних питаннях, що вимагають співпраці зацікавлених громадян та дозволяє їм та представникам влади комунікувати та вносити пропозиції щодо діяльності їх регіонів.

Форуми опрацьовуються на волонтерських засадах, як правило, студентами факультетів інформаційних технологій, що навчаються за держзамовленням. Вони забезпечують легальний процес та виступають гарантами того, що політичні діячі не матимуть можливості ідентифікувати громадянина, коли це потрібно. Волонтери також консультують громадян і представників влади.

Форуми існують для залучення громадян шляхом надання їм публічної платформи, щоб поділитися власним досвідом та навичками, поглядами на

проблеми, і допомагають місцевій владі краще зрозуміти процеси, що відбуваються у даній адміністративній одиниці з використанням отриманої інформації.

Крім такого вищезгаданого виявлення електронної демократії на сьогоднішній день за допомогою порталугov.ukта інших мереж таких, наприклад як GovTalk пересбританці мають можливість прямого контакту з урядом через електронні запити, електронні скарги, електронні консультації.[6]

Fraser Henderson, головний спеціаліст проекту, прокоментував електронну демократію у Великобританії наступним чином:

"Без дебатів не існує комуни; ці форуми досить тісно зближують громадськість та державу, заохочуючи громадян до співпраці та задовольняючи потреби держави у громадській співпраці". Варто звернути увагу на більшу практичну застосовність таких форумів у Великобританії (набагато більшу, ніж у США), навіть незважаючи на те, що сам проект електронної демократії розроблений та вперше був упрваджений в Америці. Сам проект досить актуальний та сучасний, адреса в Інтернеті британськоїверсії - <http://www.e-democracy.org/uk>.

[1]

ВИСНОВКИ

Сучасні тенденції глобалізації ніяк не могли оминати сферу урядування. Ми живемо в епоху інформатизації, коли найбільшою цінністю є інформація, а найбільшою перевагою – доступ до неї. Системи управління визначають вектор життя людей, тому де як не там повинні використовуватись передові практики та технології, кому як не урядовцям потрібно впроваджувати в свою діяльність використання електронних інформаційних ресурсів.

Електронне урядування є відповіддю на потреби сучасного суспільства та даниною інформаційному прогресу.

Електронне урядування здатне змінити саму природу влади, зробити її більш прозорою та підконтрольною громадськості. Електронне урядування створює умови для нормального розвитку бізнесу, поліпшення інвестиційного клімату, зростання економіки, а також забезпечує реальну участь громадян у політичних процесах, зокрема у законотворчості. Головною складовою електронного урядування є електронний уряд — єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадянами та суб'єктами господарювання. Він не є доповненням або аналогом традиційного уряду, а лише визначає новий спосіб взаємодії на основі активного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) з метою підвищення ефективності надання державних послуг.[9]

Великобританія досягла значних успіхів у впровадженні електронного урядування. Одною з її переваг є те, що її електронна урядова система розвивалась більше ніж десятиліття. Так чином дана країна має хорошу нормативно-правову базу для втілення в життя електронного управління та інформатизації. Нова стратегія розвитку Британії дозволяє нам побачити, що метою розвитку електронного урядування в країні є забезпечення максимально швидкого та комфортного доступу до необхідної урядової інформації та послуг населення. Система електронного урядування Великобританії заснована на принципах доступності, відкритості, демократизму, уніфікації. Всі урядові

сторінки об'єднані на одному урядовому порталі gov.uk. Електронні послуги надаються цілодобово, інформація про урядову діяльність, звіти та анонси публікуються блискавично. Кожен користувач має можливість прямого зв'язку з урядом шляхом подання запиту, скарги, консультування.

Отже, система електронного урядування Великобританії є достатньо розвиненою та структурованою і продовжує вдосконалюватись. Такий позитивний досвід електронного урядування потрібно активно вивчати та виділивши ключові аспекти результативності впроваджувати в управлінські практики України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. E-democracy.org - <http://www.e-democracy.org/uk> - Платформа для форумів та блогів
2. En.wikipedia.org - http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_government_websites_of_the_United_Kingdom - Електронна енциклопедія: список урядових сайтів Великобританії
3. Epractice.eu - <http://epractice.eu> - Дослідження світового досвіду у сфері електронного урядування
4. E-service-expert.com - <http://www.e-service-expert.com/e-Government-UK.html> - Дослідження світового досвіду у сфері електронного урядування
5. Cio.gov.uk - http://www.cio.gov.uk/transformational_government/implplan
6. GOV.UK - <https://www.gov.uk/government/organisations/home-office> - Електронний сайт уряду Великобританії
7. Nkrzi.gov.ua - <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=90&language=uk> - Офіційний веб-портал національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації
8. Subject.com.ua - <http://subject.com.ua/geographic/maslyak/305.html> - Економіко-географічна характеристика країн світу. Великобританія
9. [Uk.wikipedia.org](http://uk.wikipedia.org) - http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B5_%D1%83%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F#.D0.9E.D1.81.D0.BD.D0.BE.D0.B2.D0.BD.D1.96_.D0.BF.D1.80.D0.B8_.D0.BD.D1.86.D0.B8.D0.BF.D0.B8_.D0.B5.D0.BB.D0.B5.D0.BA.D1.82.D1.80.D0.BE.D0.BD.D0.BD.D0.BE.D0.B3.D0.BE_.D1.83.D1.80.D1.8F.D0.B4.D1.83.D0.B2.D0.B0.D0.BD.D0.BD.D1.8F - Електронна енциклопедія: Електронне урядування

- 10.Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / авт. кол. :
Т. Камінська, А. Камінський, М. Пасічника ін. ; за заг. ред. д-ра наук з
держ. упр., проф. С. А.Чукот. - К., 2008. - 200 с.
- 11.Конспект лекцій з електронного урядування/ Чукут С.А. , Кукарін О.Б.
- К., 2009. - 80 с.